

Teollisuuden suhdannetilasto 1995

SVT

Sarja (Teollisuus) 1995:03
Sarja (Industri)
Sarja (Industry)

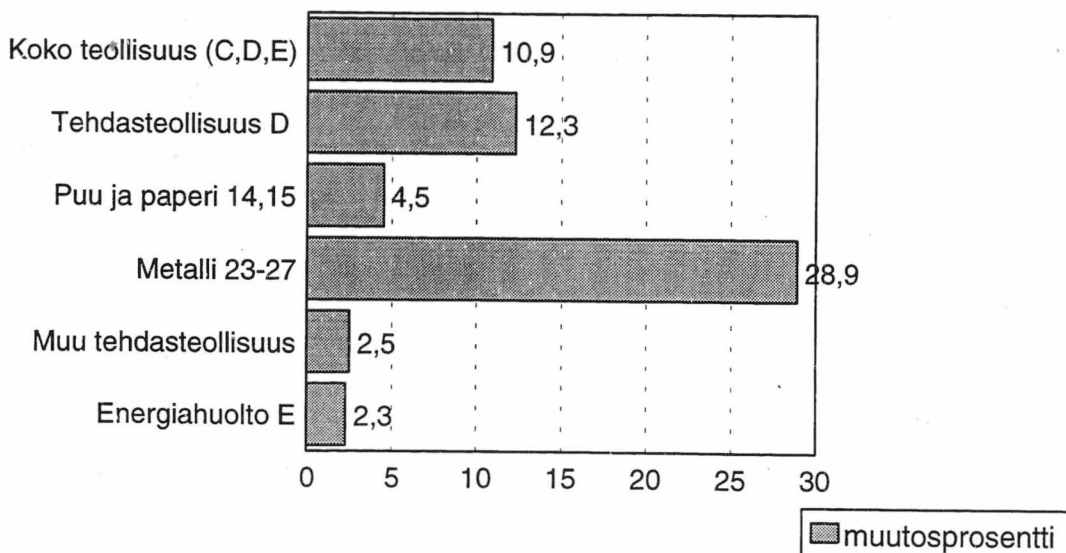
Industrins konjunkturstatistik
Tammikuu – Januari

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi 1995,
tammikuu

Volymindex för industriproduktionen 1995,
januari

15.3.1995

Teollisuustuotannon volyymien muutos 95/94 tammikuu (%) (työpäiväkorjattu)

Tuotannon vahva kasvu jatkuu

Teollisuustuotanto kasvoi tammikuussa 10,9 % (työpäiväkorjattu)

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (1990=100) oli tammikuussa 113,4 eli 14,3 % suurempi kuin vuoden 1994 vastaava indeksi. Vuonna 1995 oli tammikuussa yksi työpäivä enemmän kuin vuonna 1994, mistä johtuen työpäiväkorjattu indeksi kasvoi 10,9 %. Monilla toimialoilla suuret kasvuprosentit ovat osittain seurausta vertailuajankohdan eli tammikuun alhaisista pisteluvuista.

Metalliteollisuuden tuotannon nousu jatkui vahvana lähes kaikilla toimialoilla. Työpäiväkorjattu indeksi kasvoi tammikuussa lähes 29 prosenttia, noin 10 prosenttiyksikköä enemmän kuin joulukuussa.

Puu- ja paperiteollisuuden tuotannon kasvuvauhti hidastui tammikuussa 4,5 prosenttiin, kun joulukuun tuotannon kasvu oli 10 prosenttia. Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus oli tammikuussa 4,4 prosenttia ja mekaanisen metsäteollisuuden tuotanto 4,8 prosenttia edellisvuotta suurempi.

Muun teollisuuden tuotanto kasvoi tammikuussa 2,5 %. Myönteisenä oli rakentamiseen liittyvän tuotan-

non vahva kasvu. Lasi-, savi- ja kivituuotteiden valmistus lisääntyi lähes viidenneksen edellisvuodesta. Myös muovituotteiden valmistus kasvoi reippaat 17,3 %. Sensijaan elintarvikkeiden, juomien ja tupakkatuotteiden valmistus oli viime vuotista alhaisemmalla tasolla. Tupakkatuotteiden valmistus oli lähes neljänneksen pienempi kuin edellisvuoden tammikuussa.

Tehdasteollisuuden kapasiteetin käyttöaste oli tammikuussa yli 86 prosenttia, noin kolme prosenttiyksikköä korkeampi kuin viime vuoden tammikuussa. Paperiteollisuus käy täysillä. Kapasiteetin käyttöaste oli tammikuussa lähes 98 %, kuusi prosenttiyksikköä korkeampi kuin joulukuussa. Myös metalliteollisuuden tuotantokapasiteetti lähestyy ylärajoja. Käyttöaste oli tammikuussa runsaat 91 prosenttia.

Joillakin toimialoilla on tarkistettu toimipaikkojen sisäistä nimikkeittäistä painorakennetta ja parannettu peittävyttä. Tammikuun luvut saattavat muuttua ensi kuussa jonkin verran, koska peittävyys on normaalia alhaisempi.

Den kraftiga ökningen av industriproduktionen fortsätter

Industriproduktionen ökade i januari med 10,9 procent (arbetsdagskorrigerad)

Volymindexet för industriproduktionen (1990=100) var i januari 113,4, dvs. 14,3 procent högre än motsvarande index år 1994. År 1995 hade januari en arbetsdag mera än januari år 1994, varför det arbetsdagskorrigerade indexet ökade med 10,9 procent. Inom flera näringsgrenar berodde de stora tillväxtprocenterna på de låga indextalen under jämförelsetidpunkten, dvs. januari i fjol.

Produktionen inom metallindustrin ökade fortfarande kraftigt inom nästan alla näringsgrenar.

Indexet korrigerat efter arbetsdag ökade i januari med närmare 29 procent, omkring 10 procentenheter mera än i december.

Ökningstakten för produktionen inom trä- och pappersindustrin blev långsammare i januari, dvs. 4,5 procent, då produktionen i december ökade med 10,0 procent. Tillverkningen av massa, papper och pappersprodukter var i januari 4,4 procent och produktionen inom den mekaniska skogsindustrin 4,8 procent större än år 1994.

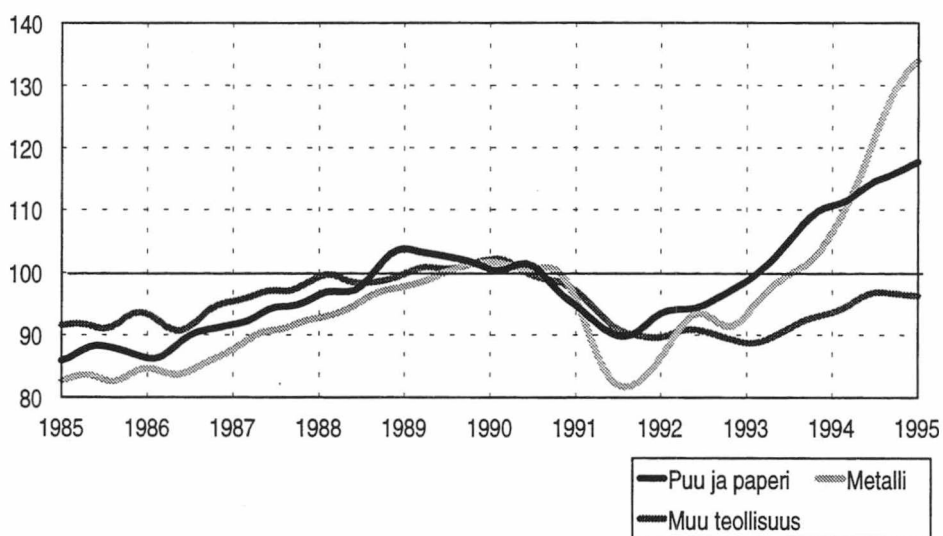
Produktionen inom den övriga industrin ökade i januari med 2,5 procent. Ett positivt drag var att produktionen inom byggverksamhet ökade kraftigt. Tillverkningen av glas-, ler- och stenprodukter ökade med närapå en femtedel. Också tillverkningen av plastprodukter ökade med 17,3 procent. Däremot sjönk tillverkningen av tobaksvaror rentav med 24,1 procent.

I januari var kapacitetsutnyttjandet över 86 procent, vilket är knappt 3 procentenheter högre än under motsvarande tid år 1994. Pappersindustrin är i full gång. Kapacitetsutnyttjandet var i januari nästan 98 procent, vilket var 6 procentenheter högre än i december. Även inom metallindustrin är kapacitetsutnyttjandet högt. I januari var kapacitetsutnyttjandet drygt 91 procent.

Inom vissa näringsgrenar har arbetsställets interna viktstruktur efter benämning reviderats och täckningen förbättrats. Siffrorna för januari kan ändrats något i februari, eftersom täckningen är mindre än normalt.

Kuvio 1

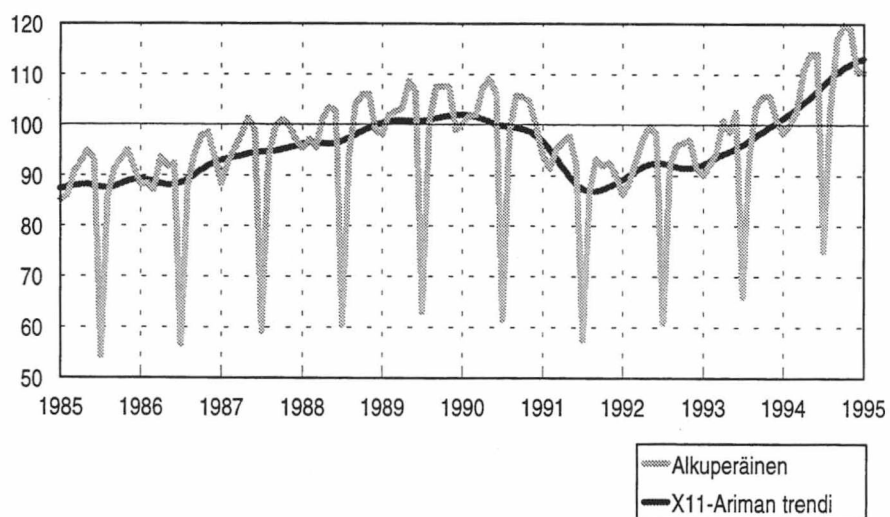
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit 1985-1995 tammikuu

Kausitasoitettujen sarjojen trendit

Kuvio 2

Tehdasteollisuuden (Tol D) volyyymi-indeksi 1985-1995 tammikuu

Kausitasoitettun sarjan trendi

TE:				
TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (ENNAKKOTIETOJA)				
VOOSI 1990 = 100	PAINO	1994	1995	MUUTOSPROSENTTI
	1990	I	I	95/94
C,D,E KOKO TEOLLISUUS	100.0	99.2	113.4	14.3
INVESTOINTITAVARAT	15.8	89.7	122.7	36.8
KULUTUSHYÖDYKKEET	26.7	97.1	105.0	8.0
MUUT TUOTANTOHYÖDYKKEET	57.5	102.0	115.5	13.3
INDEKSIT TOIMIALOITTAIN				
C KAIVOS- JA KAIVANNAISTOIMINTA	1.3	71.3	67.9	-4.7
07 MALMIEN KAIVU	0.4	86.2	81.2	-5.8
09 MUU KAIVANNAISTOIMINTA	0.9	65.1	62.5	-4.1
D TEOLLISUUS	89.6	95.7	111.3	16.3
11 ELINTARVIKE- ,JUOMA- JA TUPAKKATEOLL.	12.1	97.5	100.0	2.7
111-5 ELINTARVIKKEIDEN VALMISTUS	8.6	98.8	101.2	2.5
116 JUOMIEN VALMISTUS	2.3	108.2	110.2	1.9
117 TUPAKKATUOTTEIDEN VALMISTUS	0.5	73.4	59.0	-19.7
119 REHUJEN VALMISTUS	0.5	69.7	99.3	42.4
12 TEKSTIILIN VALMISTUS	1.4	84.0	93.8	11.7
13 VAATTEIDEN, NAHKATUOTT. JA JALK.VALM.	1.7	64.7	63.5	-1.9
131 VAATTEIDEN VALMISTUS	1.3	54.6	53.2	-2.5
132 NAHAN JA NAHKATUOTT. VALM.	0.1	82.6	69.7	-15.6
133 JALKINEIDEN VALMISTUS	0.3	97.5	101.3	4.0
14 PUUTAVARAN JA PUUTUOTT. VALMISTUS	5.2	98.5	108.6	10.2
15 MASSAN, PAPERIN JA -TUOTTEIDEN VALM.	11.6	122.4	128.7	5.2
16 KUSTANTAMINEN JA PAINAMINEN	8.3	77.0	79.7	3.5
17 HUONEKALUJEN VALMISTAMINEN	1.9	78.9	90.6	14.9
18 KEMIKAALIEN JA KEMIAALL.TUOTT. VALM.	6.0	106.5	113.4	6.6
181-4 PERUSKEMIKAALIEN VALMISTAMINEN	3.4	117.2	123.9	5.8
185-9 MUIDEN KEMIAALL. TUOTT. VALMISTUS	2.6	92.0	99.3	8.0
19 ÖLJY- JA KIVIHIILITUOTTEIDEN VALM.	2.4	114.1	117.6	3.1
191 ÖLJYN JALOSTUS	2.0	117.4	120.5	2.6
192 ÖLJYTUOTTEIDEN JATKOJALOSTUS	0.4	59.8	64.9	8.6
21 KUMI- JA MUOVITUOTT. VALMISTUS	2.6	93.7	111.7	19.2
211 KUMITUOTTEIDEN VALMISTUS	0.4	121.0	136.1	12.5
212 MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS	2.2	89.1	107.6	20.8
22 LASI-, SAVI- JA KIVITUOTT. VALM.	4.1	54.4	67.2	23.4
221 LASIN JA LASITUOTT. VALMISTUS	0.5	100.2	132.3	32.0
222 POSLIINITUOTT. JA SAVIASTIAIN VALM.	0.2	91.0	79.9	-12.3
223-9 MUU LASI-,SAVI- JA KIVITUOTT. VALM.	3.4	45.0	56.7	26.1
23 METALLIEN VALMISTUS	3.9	126.5	146.0	15.4
231 RAUDAN JA TERÄKSEN VALMISTUS	2.4	142.8	159.4	11.6
232 MUIDEN KUIN RAUTAMETALL.VALMISTUS	1.0	109.8	126.6	15.4
233 METALLIEN VALU	0.5	82.6	121.4	47.1
24 METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS	4.5	77.2	100.9	30.8
25 KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS	10.8	66.1	92.7	40.1
251 YLEISKÄYTTÖÖN TARK. KONEIDEN VALM.	4.9	77.0	100.3	30.3
252 ERIKOISKONEIDEN VALMISTUS	5.2	57.7	90.2	56.4
26 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTT. JA INSTRUM. VALM.	8.0	134.2	189.3	41.0
261-3 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTT. VALMISTUS	6.8	142.3	205.5	44.4
264 INSTRUMENTTIEN JA HIENOMEK. TUOTT.VALM.	1.2	89.7	100.3	11.8
27 KULKUNEUVOJEN VALMISTUS	4.1	84.6	117.9	39.4
271-2 LAIVOJEN JA VAP-AJAN VENEIDEN VALMISTUS	1.7	106.4	150.3	41.2
273,275,279 MUIDEN KULKUNEUVOJEN VALMISTUS	0.9	80.4	84.9	5.7
274 AUTOJEN JA PERÄVAUNUJEN VALMISTUS	1.5	61.6	100.7	63.5
29 MUU VALMISTUS	1.0	96.3	79.4	-17.5
E ENERGIA- JA VESIHUOLTO	9.1	137.4	140.5	2.2
31 SÄHKÖHUOLTO	8.4	140.6	143.8	2.3
34 VEDEN PUHDISTUS JA JAKELU	0.7	95.9	97.2	1.4
TEHDASTEOLLISUUDEN ERIKOISINDEKSIT				
14,15 PUU- JA PAPERITEOLLISUUS	16.8	115.0	122.4	6.5
23-27 METALLITEOLLISUUS	31.3	95.2	128.6	35.2
MUU D MUU TEOLLISUUS	41.5	88.4	93.7	6.0

TE:				
TEOLLISUUSTUOTANNON TYÖPÄIVÄKORJATTU VOLYYMI-INDEKSI (ENNAKKOTIETOJA)				
VOUSI 1990 = 100	PAINO	1994	1995	MUUTOSPROSENTTI
	1990	I	I	95/94
C,D,E KOKO TEOLLISUUS	100.0	101.2	112.3	10.9
INVESTOINTITAVARAT	15.8	95.1	123.0	29.3
KULUTUSHYÖDYKKEET	26.7	99.9	104.3	4.3
MUUT TUOTANTOHYÖDYKKEET	57.5	102.9	113.9	10.7
INDEKSIT TOIMIALOITTAIN				
C KAIIVOS- JA KAIVANNAISTOIMINTA	1.3	71.2	66.7	-6.3
07 MALMIEN KAIVU	0.4	83.9	79.1	-5.8
09 MUU KAIVANNAISTOIMINTA	0.9	66.0	61.6	-6.6
D TEOLLISUUS	89.6	98.3	110.4	12.3
11 ELINTARVIKE- ,JUOMA- JA TUPAKKATEOLL.	12.1	101.8	99.9	-1.8
111-5 ELINTARVIKKEIDEN VALMISTUS	8.6	103.8	101.3	-2.5
116 JUOMIEN VALMISTUS	2.3	110.7	109.6	-1.0
117 TUPAKKATUOTTEIDEN VALMISTUS	0.5	77.7	59.0	-24.1
119 REHUJEN VALMISTUS	0.5	72.3	99.0	36.9
12 TEKSTIILIEN VALMISTUS	1.4	86.8	93.4	7.7
13 VAATTEIDEN, NAHKATUOTT. JA JALK.VALM.	1.7	68.7	63.7	-7.3
131 VAATTEIDEN VALMISTUS	1.3	57.9	53.4	-7.9
132 NAHAN JA NAHKATUOTT. VALM.	0.1	87.5	69.8	-20.2
133 JALKINEIDEN VALMISTUS	0.3	103.3	101.5	-1.8
14 PUUTAVARAN JA PUUTUOTT. VALMISTUS	5.2	103.4	108.4	4.8
15 MASSAN, PAPERIN JA -TUOTTEIDEN VALM.	11.6	119.2	124.5	4.4
16 KUSTANTAMINEN JA PAINAMINEN	8.3	77.7	78.7	1.3
17 HUONEKALUJEN VALMISTAMINEN	1.9	83.7	90.8	8.5
18 KEMIKAALIEN JA KEMIAALL.TUOTT. VALM.	6.0	107.3	112.0	4.4
181-4 PERUSKEMIKAALIEN VALMISTAMINEN	3.4	115.0	121.4	5.5
185-9 MUIDEN KEMIAALL. TUOTT. VALMISTUS	2.6	96.8	99.3	2.6
19 ÖLJY- JA KIVIHIIILITUOTTEIDEN VALM.	2.4	112.8	115.6	2.6
191 ÖLJYN JALOSTUS	2.0	115.2	118.2	2.6
192 ÖLJYTUOTTEIDEN JATKOJALOSTUS	0.4	63.3	64.9	2.6
21 KUMI- JA MUOVITUOTT. VALMISTUS	2.6	96.0	110.6	15.2
211 KUMITUOTTEIDEN VALMISTUS	0.4	128.4	136.4	6.3
212 MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS	2.2	90.5	106.2	17.3
22 LASI-, SAVI- JA KIVITUOTT. VALM.	4.1	55.4	66.4	19.9
221 LASIN JA LASITUOTT. VALMISTUS	0.5	100.4	130.0	29.5
222 POSLIINITUOTT. JA SAVIASTIAIN VALM.	0.2	95.1	79.8	-16.1
223-9 MUU LASI-,SAVI- JA KIVITUOTT. VALM.	3.4	45.9	56.1	22.4
23 METALLIEN VALMISTUS	3.9	125.7	143.7	14.3
231 RAUDAN JA TERÄKSEN VALMISTUS	2.4	140.3	156.3	11.4
232 MUIDEN KUIN RAUTAMETALL.VALMISTUS	1.0	110.2	124.9	13.4
233 METALLIEN VALU	0.5	87.2	121.2	38.9
24 METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS	4.5	81.3	101.0	24.3
25 KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS	10.8	70.1	92.9	32.5
251 YLEISKÄYTTÖÖN TARK. KONEIDEN VALM.	4.9	81.5	100.5	23.2
252 ERIKOISKONEIDEN VALMISTUS	5.2	61.2	90.4	47.8
26 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTT. JA INSTRUM. VALM.	8.0	142.5	189.8	33.3
261-3 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTT. VALMISTUS	6.8	151.0	206.0	36.4
264 INSTRUMENTTIEN JA HIENOMEK. TUOTT.VALM.	1.2	95.3	100.7	5.7
27 KULKUNEUVOJEN VALMISTUS	4.1	89.7	118.1	31.7
271-2 LAIVOJEN JA VAP-AJAN VENEIDEN VALMISTUS	1.7	112.7	150.4	33.4
273,275,279 MUIDEN KULKUNEUVOJEN VALMISTUS	0.9	85.3	85.2	-0.2
274 AUTOJEN JA PERÄVAUNUJEN VALMISTUS	1.5	65.3	100.9	54.5
29 MUU VALMISTUS	1.0	102.1	79.6	-22.1
E ENERGIA- JA VESIHUOLTO	9.1	134.1	137.1	2.3
31 SÄHKÖHUOLTO	8.4	137.1	140.2	2.3
34 VEDEN PUHDISTUS JA JAKELU	0.7	94.1	95.4	1.4
TEHDASTEOLLISUUDEN ERIKOISINDEKSIT				
14,15 PUU- JA PAPERITEOLLISUUS	16.8	114.3	119.5	4.5
23-27 METALLITEOLLISUUS	31.3	99.8	128.6	28.9
MUU D MUU TEOLLISUUS	41.5	90.7	93.0	2.5

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSIIN LASKENTA

1. Yleistä

Nopean ja luotettavan suhdannetiedon merkitys on viime vuosina korostunut. Yksi tällainen nopea suhdanneindikaattori on teollisuustuotannon volyyymi-indeksi. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi on aikasarja, joka kuvaa teollisuustuotannon määrän suhteellista muutosta verrattuna tiettyyn perusajanjaksoon (1990=100).

Indeksi kertoo kuuden viikon viipeellä tuotannon kehityksen ja kausivaihtelut sekä koko teollisuudessa että eri alatoimialoilla. Indeksien kehitystä seurataan mm. tiedotusvälineissä, yrityksissä, valtiovarainministeriössä, Suomen Pankissa, eri tutkimuslaitoksissa,

2. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin laskenta

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin laadinta perustuu teollisuuden tuotteiden, raaka-aineiden, tehtyjen työtuntien ja kulutetun energian määrällisten muutosten mittaamiseen kuukausittain.

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi on otostilasto. Teollisuuden vuositilaston toimipaikkarekisteristä valitaan tärkeimmät toimialat (4-numerotaso) ja suurimmat toimipaikat (tuotannon bruttoarvolla mitattuna).

Kuukausittaisessa kyselyssä on mukana n. 1200 toimipaikkaa (7000:sta). Bruttoarvopeittävyys on yli 80 %. Toimipaikoille lähetetään kuukausittain lomake, jossa tiedustellaan toimipaikan tuottamien tärkeimpien hyödykkeiden tuotantomääriä. Osa toimipaikoittaisista tiedoista on saatu levykemuodossa. Jos toimipaikalta ei saada tuotettujen tavaroiden määrätietoja, kysytään kuukausittain korvikemuuttujina kulutettua energiaa, käytettyjä raaka-aineita tai työntekijöiden tekemiä työtunteja. Tehdyt työtunnit korjataan tuottavuuskorjauskertoimella. Tuottavuuden kasvu ja työajan lyheneminen merkitsevät yleensä tehtyjen työtuntien vähenemistä suhteessa tuotannon määrään. Tuottavuuskorjauskerroin lasketaan tuottavuuden keskimääräisen kasvun ja työtuntipainojen avulla. Kerrointa käytetään lähinnä metalli- ja graafisessa teollisuudessa. Tietyillä toimialoilla (esim. telakkateollisuudessa) käytetään myös arvotietoja. Ne deflatoidaan vastaavan tavaranimikkeen tai toimialan tuottajahintaindeksillä.

Jokaiselle toimipaikalle tai yritykselle on annettu toimipaikkanumero, joka identifioi toimipaikan yksikäsitteisesti.

Volyyymi-indeksissä käytetään kolmea luokitusta:

A. Hyödykeluokitus: Toimipaikan tuottamat lopputuotteet, raaka-aineet tms. on luokiteltu nimikkeisiin Tulliyhteistyöneuvoston Harmonoidun järjestelmän (Harmonized System) mukaan sovellettuna teollisuustuotannon tarpeisiin.

3. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin luotettavuus ja vertailtavuus

Teollisuustuotannon määrää kuvaavan indeksin luotettavuus ja ajankohtaisuus ovat tärkeitä suhdanteiden seuraamisen ja sen perusteella tehtävien talouspoliittisten johtopäätösten vuoksi.

Luotettavuuteen pyritään toimipaikkojen määrätietojen tarkistuksiin ja painorakenteen säännöllisen muuttamisen avulla sekä korjaamalla otospohjaista kuukau-

teollisuuden järjestöissä sekä kansainvälisissä järjestöissä (OECD, YK, EU).

1990-luvun alussa alkanut talouden lama on lisännyt suhdannetilastojen kysyntää niin kotimaassa kuin ulkomailla. Rahamarkkinoiden häiriöttömän toiminnan kannalta on tullut tärkeäksi, että suhdannetilastot ovat kaikkien tarvitsijoiden saatavilla samanaikaisesti eikä kukaan saa tilastoa tai sen osia etukäteen. Nämä niin sanotut sisäpiirisäännökset koskevat myös teollisuustuotannon kuukausivolyyymi-indeksiä.

B. Toimialaluokitus (Tilastokeskus, Käsikirjoja nro 4, Helsinki 1989): Toimipaikat on luokiteltu toimialoihin niiden tuottamien tavaroiden perusteella.

C. Alueluokitus: Jokaisella toimipaikalla on sijaintinsa mukainen seutukaavatunnus. Tilastokeskus pystyy muutamista seutukaavoista tuottamaan alueellisia teollisuustuotannon volyyymi-indeksijä.

Kuukausittainen volyyymi-indeksi lasketaan määräsuhteiden painotettuna aritmeettisena keskiarvona. Painoina käytetään teollisuuden vuositilastosta saatavia tavaranimikekohtaisia arvopainoja. Jokaiselle toimipaikalle lasketaan volyyymi-indeksi. Toimipaikan kuukausittaiset määrä- tms. tiedot jaetaan perusvuoden (1990) keskimäärällä ja kerrotaan vastaavan nimikkeen arvolla. Kun kaikki samaan toimialaan kuuluvat toimipaikoittaiset indeksit painotetaan yhteen, saadaan tarkimman toimialatason (4 numerotaso) indeksi.

Kuukausittainen volyyymi-indeksi lasketaan sekä tarkasteluvuodelle (1995) että edelliselle vuodelle (1994). Yhteys perusvuoteen saadaan kertomalla kuukausi-indeksin muutosprosentilla edellisen vuoden indeksipisteluku.

Kuukausittainen volyyymi-indeksi lasketaan sekä tavallisena että työpäiväkorjattuna. Työpäiväkorjattu indeksi saadaan, kun tavallinen indeksi kerrotaan työpäiväkorjauskertoimella. Työpäiväkorjaustiedosto on muodostettu siten, että toimipaikoilta on kysytty niiden päivittäinen työaika tunteina. Toimipaikoittaiset työtuntitiedot painotetaan vastaavan toimipaikan perusvuoden (1990) bruttoarvotiedoilla. Työpäiväkorjauskertoimella eliminoidaan eripituisten kuukausien aiheuttama vaihtelu tuotannon määrässä suhteessa edellisen vuoden vastaavaan kuukauteen sekä erilaisten juhlapyhien vaikutus.

si-indeksiä totaali-aineistosta lasketulla vuosi-indeksillä.

Viime vuosien nopea rakennemuutos on merkinnyt useille teollisuuden toimipaikoille tuotantosunnan muutoksia tai konkursseja. Rekisterit seuraavat muutoksia viipeellä, jolloin indeksiin saattaa jäädä virheitä peittävyysvirheitä alenemisesta johtuen. Peittävyysvirheitä

pyritään pienentämään siten, että lakkautettujen toimipaikkojen tilalle valitaan uusia.

Yhtenä ongelmana indeksin laskennassa on puuttuvat tiedot. Kuukausi-indeksin julkaisuaikataulu on kiinteä joka kuukauden 15. päivä tai seuraava arkipäivä mikäli 15. päivä on viikonloppuna. Kiinteä julkaisuaikataulu on lisännyt jonkin verran katoa. Niinpä seuraavan kuukauden laskennassa voidaan joutua korjaamaan edellisen kuukauden indeksiä.

Korvikemuuttujien käyttö (tehdyt työtunnit, kuluttu energia, käytetyt raaka-aineet) voi aiheuttaa harhaisuutta indeksiin.

Edellä mainittujen lisäksi luotettavuuteen vaikuttavat mahdolliset tuotettujen tavaroiden laadun muutokset, joita laskennassa ei pystyvä ottamaan huomioon.

Kuukausittainen volyyymi-indeksi on Laspeyres-tyyppisen perusvuosipainoisen ja joustavapainoisen

4. Kausitasoitusmenetelmä

Kausitasoitus on laskennallinen menetelmä, jonka avulla pyritään poistamaan alkuperäisistä sarjoista säännöllisenä toistuva vuodenajoista johtuva vaihtelu. Sen ansiosta eri kuukausien arvot tulevat paremmin vertailukelpoisiksi.

Suhdanneilastossa otettiin viime vuonna käyttöön X11-Arima kausitasoitusmenetelmä, jota on kehitetty Kanadan tilastovirastossa. Kausivaihtelut, jotka esiintyvät vuodesta toiseen samanlaisina voidaan mitata ja eliminoida. Kausitasoitettusta sarjasta ja sen trendistä voidaan nähdä talouden yleinen kehitys ja käänne pisteet paremmin kuin alkuperäisestä sarjasta.

Alkuperäinen aikasarja voidaan jakaa eri komponentteihin.

indeksin yhdistelmä. Perusvuotta ja jalostusarvopainoja muutetaan kerran viidessä vuodessa (1990=100). Toimipaikoittaista painorakennetta muutetaan vuosittain ja samalla lakkautettujen toimipaikkojen tilalle voidaan valita uusia toimipaikkoja. Tästä syystä osalla toimipaikoista perusvuoden jakaja on 1990, mutta uusilla toimipaikoilla se voi olla esim. 1994. Kiinteä perusvuoden jakaja voi aiheuttaa ongelmia, jos hyödykkeiden arvopainot ja määräsuhteet korreloivat, eli tuotannon määrät ja arvot kasvavat/laskevat perusvuoden jälkeen huomattavasti.

Nykyisin, jolloin uusia toimipaikkoja otetaan mukaan vuosittain ja toimipaikoittaista painorakennetta muutetaan vuosittain, otokseen perustuvan kuukausi-indeksin ja totaaliaineistosta laskettavan vuosi-indeksin välinen poikkeama esim. tehdasteollisuuden osalta on ollut alle puoli prosenttiyksikköä.

a) Trendikomponentti kuvaa sarjan keskimääräistä pitkän ajan kehitystä. Siitä nähdään mikä on kehityksen suunta nyt ja lähitulevaisuudessa ilman satunnaisia ilmiöitä.

b) Suhdannekomponentti kuvaa aikasarjan pitkän ajan vaihtelua trendin ympärillä. Usein trendi- ja suhdannekomponentti yhdistetään (trendi).

c) Kausikomponentti kuvaa vaihtelut vuoden sisällä, jotka voivat johtua lomista, sääoloista tms.

d) Epäsäännöllinen tai satunnaiskomponentti kuvaa vaihtelua, jolle ei löydy mitään selvää syytä.

SVT

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Sarja (Teollisuus) 1995:03
Sarja (Industri)
Sarja (Industry)

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

Kari Rautio
Liisa Pulli
(90) 17 341